

Lisääkö tietoa tuskaa vai turvallisuudentunnetta?

HUS:n nettisivuilla julkaistu potilaille suunnattu tietopaketti leikkauksen jälkeisestä kivun hoidosta suomeksi ja ruotsiksi

Kirurgisen toiminnan tehostuessa ja hoitoaikojen jatkuvasti lyhen-
tyessä käy potilaiden leikkausta
edeltävä informointi haastavam-
maksi. Potilaat tulevat elektiivi-
seen leikkaukseen yhä lyhemmällä
varoitusaajalla ja käytännössä vä-
hemmällä leikkaukseen liittyvällä
tiedolla. Tiedon tarve kuitenkin li-
sääntyy kaiken aikaa: googlaami-
nen yleistyy, eivätkä nettinativeja
paperit juuri kiinnosta.

Kun vielä puolitoista vuotta sit-
ten googlasi sanoilla kivun
hoito leikkauksen jälkeen, pää-
tyi joko yksittäisen sairaalan sa-
tunnaiseen ohjeistoon, kaupalli-
sen toimijan sivuille tai erilaisil-
le vapaille keskustelufoorumeille.
Kollegat kokivat isoksi ongelmak-
si potilaiden netistä saaman infor-
maation virheellisen tulkinnan.

Hyksissä leikkauksen jälkei-
sen kivun hoidon epäyhtenäis-
yys koettiin silmiinpistäväksi toi-
minnalliseksi ongelmaksi johtuen

osittain maantieteellisestä ja or-
ganisatorisesta sirpaleisuudes-
ta, osittain historiallisista perin-
teistä. Käytäntöjä yhtenäistämään
perustettiin akuutin kivun hoidon
organisaatio professori Eija Kalson
aloitteesta vuonna 2008. Seuraa-
vana vuonna pidetyssä leikkauksen
jälkeisen kivun hoidon vas-
tuulääkäreiden ja kipuhoitajien
ideariihessä pohdittiin ylilääkäri
Vesa Kontisen johdolla organi-
saation painopistealueita. Yhdek-
si kehityskohteeksi sovittiin poti-
laiden asiallinen sähköinen infor-
mointi leikkauksen jälkeisen kivun
hoidosta.

Punaisena lankana helppolukuisuus ja yleistajuisuus

Netti-informaatiota luomaan pe-
rustettiin työryhmä, jonka kool-
lekutsujaksi nimettiin erikoislää-
käri Ritva Jokela Naistenklinikal-
ta. Tehtävään sitoutunut ja asia-
ta innostunut työryhmä oli helppo
koota. Mukaan lähtivät erikoislää-
kärit Eija Nilsson Meilahden sai-
raalasta, Pekka Kairaluoma Kirur-
gisesta sairaalasta ja Päivi Niemi-
nen Jorvin sairaalasta sekä apu-
laisosastonhoitaja Marcus Nilson
Kirurgisesta sairaalasta. Projek-
tin kummisedäksi ryhtyi HUS Vies-
tinnästä projektisuunnittelija Ju-
hani Lassander, joka rekrytoi mu-
kaan Hyksin Operatiivisesta tulos-

Kivun hoito leikkauksen jälkeen -tietopakettien etusivu:
www.hus.fi/kipuleikkauksenjalkeen.

yksiköstä tiedottaja Mirkka Kujalan. Työryhmän pyynnöstä erikoislääkäri Arja Hiller Lastenlinikalta kirjoitti lasten kivun hoidon osuuden ja yllääkäri Tarja Heiskanen Kipuklinikalta pitkäaikaisesta kivusta kärsivän potilaan leikkauksen jälkeisestä kivun hoidosta. Projekti saatiin päätökseen loppuvuodesta 2009, jonka jälkeen ruotsinkielisestä tekstistä vastasivat erikoislääkärit Jerker Illman ja Edvard Munsterhjelm. Virallisesti sivut julkaistiin II Eija Nilsson -symposiumissa Meilahden sairaalassa 17.5.2010.

Tietopaketin luomisessa on ollut punaisena lankana helppolukuisuus ja yleistajuisuus. Työryhmä konsultoi niin HUS:n kivun hoitoon perehtyneitä ammattilaisia kuin maallikkokin tekstin saattamiseksi ymmärrettävään ja yksiselitteiseen muotoon. Luettavuuden parantamiseksi koottiin sairaalan puhekielessä esiintyviä sanoja luetteloksi, jossa niiden merkitystä avattiin. Myös kivun hoidon ammattilaiset hyötyvät ruotsinkielisen version tarjoamasta sanastosta. Yleistiedon lisäksi sivuilla esitellään yleisesti käytössä olevat erikoistekniikat, kuten epiduraalinen kivun hoito ja PCA-menetelmä.

Potilasryhmäkohtaiset erityispiirteet esitetään omina sivuinaan, kuten esimerkiksi lasten ja raskaana olevien kivun hoito. Eri leikkauksille tyyppilliset kivun hoitomenetelmät on käsitelty tekstissä esimerkkien avulla.

Sivuston luomisen lähtöajatuksena on ollut se, että tiedon puute tuottaa enemmän tuskaa kuin tietoisuus. Tietopaketin tuottaminen opetti, että yleistajuisen potilaille suunnatun tekstin luominen ei ole helppoa, vaan vaatii arvaamattoman paljon työtä ja kärsivällisyyttä. Työryhmän moniammatillisuus takasi tekstin kansantajuisuuden. Ryhmän maallikkojäsenenä oli veto-oikeus: jos tiedottaja piti tekstiä vaikeatajuisena, todennäköisesti se jäisi yleisellekin epäselväksi.

Tietopaketti on tuotettu HUS:n tarpeisiin, mutta se on vapaasti hyödynnettävissä valtakunnallisesti. Kannattaa käydä tutustumassa www.hus.fi/kipuleikkauksenjalkeen.

Ritva Jokela
dosentti, anestesiologian
erikoislääkäri
ritva.m.jokela[a]hus.fi
Eija Nilsson
LKT, anestesiologian
erikoislääkäri
HYKS, ATEK

Suomen Messusäätiön palkinto

Suomen Anestesiologiyhdistys ja Suomen Kirurgiyhdistys julkistavat haettavaksi Suomen Messusäätiön 5000 euron palkinnon.

Suomen Messusäätiön palkinto jaetaan yleishyödyllisestä alaa edistävästä aiheesta kannustus- ja tunnustuspalkintona vuoden 2010 Operatiivisten päivien yhteydessä 24.–26.11. Messukeskuksessa.

Palkinto myönnetään aiheesta "Potilaan hyvinvointia edistävä kotimainen teknologinen, lääketieteellinen tai organisatorinen innovaatio" joko yhtenä 5000 e tai kahtena 2500 e suuruisena palkintona.

Hakemukset, enintään yksi A4 sivu pyydetään toimittamaan joko Kirurgiyhdistyksen toimistoon: Suomen Kirurgiyhdistys ry, PL 49, 00501 HELSINKI tai Anestesiologiyhdistyksen puheenjohtajalle: Pertti Pere, PL 263, 00029 HUS viimeistään 31.10.2010.

Hakemusten perusteella Kirurgiyhdistyksen ja Anestesiologiyhdistyksen asiantuntijaraati valitsee saajan /saajat.